

Padyshim që niveli i garancive që do të siguronte këtë pavarësi mund të variojë në bazë të nivelit të demokracisë së çdo shteti ku, sa më i ulët të konsiderohet niveli i demokracisë së një shteti, aq më të larta duhet të jenë garancitë për pavarësinë e gjyqtarëve. Në këtë kuptim lind nevoja për të gjetur një ekuilibër të duhur ndërmjet nevojës për mbrojtje të pavarësisë së aktorëve kushtetues dhe nevojës për kontroll ligjor të të gjitha pushteteve të ushtruara brenda shtetit.

Fjalë Kyçe: Gjykatë e Lartë, Imunitet, Drejtësi, Kufizim, Pacenueshmëri, Pavarësi.

Imuniteti dhe Pacenueshmëria si faktorë tregues të një pushteti gjyqësor të pavarur

Irena Lavdari, Doktorante

UNIVERSITETI EUROPIAN I TIRANËS
FAKULTETI JURIDIK

Valentina Memini, Doktorante

UNIVERSITETI EUROPIAN I TIRANËS
FAKULTETI JURIDIK

Abstrakt

Legjislacioni shqiptar ka qenë vazhdimisht objekt ndryshimesh dhe përmirësimesh në përpjekje për kuptimin dhe zbatimin e drejtë të tij. Në një vështrim të përgjithshëm evidentohet se, krahas legjislacionit në tërësi, është miratuar një kuadër ligjor krejt i ri në lidhje me drejtësinë, dhe sidomos për organizimin dhe funksionimin e sistemit Gjyqësor në veçanti. Është e padiskutueshme që e drejta, në një shtet demokratik, duhet të përmbushë nevojën për drejtësi e siguri. Në këtë kuptim pavarësia e gjyqtarëve është një kusht i detyrueshëm për shtetin e së drejtës dhe garancia themelore për një proces të rregullt ligjor me të drejta të barabarta. Padyshim që patundshmëria e gjyqtarëve në detyrë është një veçori e rëndësishme e pushtetit gjyqësor, në raport me pushtetet e tjera, e cila bën akoma më evidente jo vetëm nevojën për pavarësi të tyre në dhënie të drejtësisë, por edhe paanësinë e tyre jashtë çdo ndikimi dhe tundimi. Kështu në procesin e vendimmarrjes, gjyqtarët duhet të jenë të pavarur dhe të jenë në gjendje të veprojnë pa kufizim, ndikim të papërshtatshëm, nxitje, presion, kërcënim ose ndërhyrje, direkt ose jo, nga çdo organ për çfarëdo arsye. Gjyqtarët duhet të kenë liri të pakufizuar për të vendosur në mënyrë të paanshme për çështje, në përputhje me ndërgjegjen dhe interpretimin që i bëjnë ata fakteve, dhe në përputhje me rregullat mbizotëruese. Në lidhje me këto problematika plekset imuniteti si një faktor i domosdoshëm për përcaktimin e pavarësisë së gjyqësorit në përgjithësi dhe Gjykatës së Lartë në veçanti.

1. Vështrim historik në lidhje me rregullimin i imunitetit të gjyqtarëve në ligjin shqiptar

Për herë të parë koncepti i imunitetit u parashikua nga “Ligji kushtetues Nr. 7561 datë 29.04.1992 “Për disa ndryshime e plotësime në ligjin Nr. 7491 datë 29.04.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”. Neni 10 i këtij ligji thotë që: “Gjyqtarët e shkallës së parë dhe të apelit kanë imunitet dhe nuk mund të lëvizin nga detyra gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre. Hegja e imunitetit si dhe lëvizja e tyre mund të bëhet vetëm nga organi kompetent, në rastet dhe sipas procedurës së caktuar me ligj. Asnjë ligj nuk mund të kufizojë garancitë e gjyqtarëve të parashikuara nga ky ligj kushtetues dhe nga rregullat ndërkombëtare.”

Koncepti i imunitetit u shtjellua më shumë në ligjin Nr. 7574 datë 24.06.1992 “Për organizimin e drejtësisë dhe disa ndryshime në Kodet Procedurale Penale dhe Civile”. Neni 21 i këtij ligji përcakton që: “Gjyqtarët, ndihmës gjyqtarët, prokurorët dhe hetuesit gëzojnë imunitet. Ata nuk mund të kontrollohen, të ndalohen, të arrestohen ose të ndiqen penalisht pa pëlqimin e organit që i ka zgjedhur ose emëruar. Ata mund të ndalohen pa këtë pëlqim vetëm në rastet kur kryejnë një krim të dukshëm e të rëndë”. Ligji kushtetues i sipërpërmendur gjithashtu krijoi për herë të parë një organ që do të realizonte garanci kushtetuese për shtetin e së drejtës dhe parimin e ndarjes së pushteteve. Neni 15 parashikoi krijimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë, si një organ që do të ofronte garanci për pavarësinë e sistemit të drejtësisë. Parlamenti shqiptar në vitin 1997 miratoi një ligj të ri për sistemin e drejtësisë, ligjin Nr. 8265 datë 18.12.1997 “Për organizimin e drejtësisë në Republikën e Shqipërisë”. Ky ligj parashikon një rregullore të re për imunitetin e gjyqtarëve dhe prokurorëve, duke specifikuar çfarë do të përbënte krim, kryerja e të cilit do të çonte në arrestim, ndalim dhe ndjekje penale të një gjyqtari pa miratimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë¹. Kushtetuta e re e miratuar me ligjin Nr. 8417, datë 21.10.1998

¹ Neni 26 i ligjit nr8265 datë 18.12.1997 “Për organizimin e drejtësisë në Republikën e Shqipërisë” sanksionon “Gjyqtarët dhe prokurorët gëzojnë imunitet. Ata nuk mund të kontrollohen, të ndalohen, të arrestohen ose të ndiqen penalisht pa pëlqimin e organit që i ka zgjedhur ose emëruar, me përjashtim të rasteve kur kryejnë një krim të dukshëm (flagrant) për të cilin parashikohet një dënim, jo më pak se 5 vjet burg”.

parashikoi në mënyrë specifike imunitetin e gjyqtarëve. Neni 137, pikat 3 dhe 4 të Kushtetutës përcaktojnë: *“Gjyqtarët e tjerë mund të ndiqen penalisht vetëm me miratim të Këshillit të Lartë të Drejtësisë. Gjyqtari mund të ndalohet ose të arrestohet vetëm në qoftë se kapet në kryerje e sipër të një krimi ose menjëherë pas kryerjes së tij. Organi kompetent njofton menjëherë Këshillin e Lartë të Drejtësisë. Në qoftë se Këshilli i Lartë i Drejtësisë nuk jep pëlqimin brenda 24 orëve për dërgimin në gjykatë të gjyqtarit të arrestuar, organi kompetent është i detyruar ta lirojë atë”*.

Viti 1998 do të shënonte gjithashtu miratimin e një ligji të ri për sistemin gjyqësor, ligji Nr. 8436 datë 28.12.1998 *“Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”*, i cili në nenin 26 përfshin dispozitën kushtetuese për imunitetin e gjyqtarëve. Që nga ligjet e para kushtetuese, deri në 2001, kur u miratua ligji *“Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë”*, ky i fundit nuk ka vepruar bazuar në një ligj organik të vetin. Këshilli i Lartë i Drejtësisë u përmend dhe iu dha kompetenca për të emëruar, transferuar, pushuar gjyqtarët dhe për të hequr imunitetin në ligjin Nr. 7561 datë 29.04.1992 (neni 15) si dhe një sërë ligjesh të tjera të miratuar në vitet në vazhdim². Parlamenti shqiptar, në vitin 2001, miratoi ligjin Nr. 8811 datë 17.5.2001 *“Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë”*, i cili nuk shprehej specifikisht për çështjen e imunitetit, por parashikonte takime të jashtëzakonshme të Këshillit të Lartë të Drejtësisë³. Nisma për të reformuar Këshillin e Lartë të Drejtësisë, u ndërмор në vitin 2005, nëpërmjet ndryshimeve të ligjit Nr. 8811 datë 17.05.2001. Por ky ndryshim u gjet antikushtetues nga gjykata pasi *“imuniteti është institut që buron nga Kushtetuta si ligji bazë dhe dispozita ligjore që përcakton imunitetin i cili nuk jepet nga Kushtetuta, konsiderohet antikushtetuese. Të gjithë anëtarët e Këshillit të Lartë gëzojnë imunitet për shkak të funksionit që përfaqësojnë në Këshill (Presidenti i Republikës, Kryetari, Ministri i Drejtësisë, gjyqtarët)”*⁴. Ligji i ri dhe ekzistues Nr. 9877 datë 18.2.2008 *“Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Shqipëri”*, përcakton procedura më të detajuara në rast të heqjes së imunitetit të një gjyqtari⁵.

² Këshilli i Lartë i Drejtësisë u përmend dhe iu dha kompetenca për të emëruar, transferuar, pushuar gjyqtarët dhe për të hequr imunitetin në ligjin nr. 7561 datë 29.04.1992 (neni 15), në ligjin nr. 7574 datë 24.06.1992 (neni 21), në ligjin nr 8265 datë 18.12.1997 (neni 26), në ligjin nr 8436 datë 28.12.1998 (neni 26). Dy ligje të tjera që parashikonin për Këshillin e Lartë të Drejtësisë, por dispozitat e tyre fokusohen vetëm në përbërjen e Këshillit. Këto ligje janë ligji nr. 8234 datë 27.8.1997 *“Për një ndryshim në ligjin nr 7561 datë 29.04.1992 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr 7491 datë 29.04.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”*. Ligji i dytë ishte ligji nr 8235 datë 28.8.1997 *“Për procedurën e zgjedhjes së anëtarëve të Këshillit të Lartë të Drejtësisë”*.

³ Neni 21 i ligjit nr 8811 datë 17.5.2001 *“Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë, sanksion se: “Në ato raste kur një gjyqtar ndalohet ose arrestohet në kryerje e sipër të një krimi ose menjëherë pas kryerjes së tij, Këshilli i Lartë i Drejtësisë mblidhet brenda 24 orëve për të vendosur për lejimin ose jo të procedimit të mëtejshëm penal ndaj gjyqtarit.”*

⁴ Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 14, datë 22.05.2006.

⁵ Neni 29 i ligjit nr. 9877 datë 18.2.2008 *“Për Organizimin e Pushtetit Gjyqësor në Shqipëri”*

2. Rëndësia që ka Pavarësia e Pushtetit Gjyqësor në një Shtet të së Drejtës

Pavarësia e pushtetit gjyqësor përbën një nga kushtet bazë për ekzistencën e shtetit të së drejtës, si dhe është mjete i vetëm që garanton mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut dhe zhvillimin e personalitetit të plotë të tij. Për këtë arsye, pavarësia e gjyqësorit, nuk duhet shikuar si një privilegj apo si një e drejtë që u jepet gjyqtarëve gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre, por duhet shikuar si një detyrim kushtetues dhe si një e drejtë që kanë qytetarët përballë shtetit. Ekzistencën e një gjyqësori të pavarur, si një e drejtë e qytetarëve dhe jo si një privilegj të gjyqtarëve, e koncepton edhe Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, në të cilën përcaktohet e drejta e çdo personi për mbrojtjen interesave të ligjshme të tij, si dhe për akuzat penale që mund të ngrihen ndaj tij, të gjykohet nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme dhe në përputhje me rregullat e përcaktuara në ligj. Rëndësia që ka pavarësia e pushtetit gjyqësor në një shtet të së drejtës, rezulton jo vetëm nga funksioni që realizon ai, por, edhe nga fakti se të gjitha parimet e tjera janë të lidhura në mënyrë të pazgjidhshme me zbatimin efektiv të këtij parimi. Kështu duke filluar që nga parimi i ligjshmërisë, që përbën themelin e një shteti të së drejtës, ky parim nuk mund të zbatohet dhe të ketë vlerë konkrete, në qoftë se nuk ekziston një pushtet gjyqësor i pavarur, sepse është pikërisht pushteti gjyqësor, ai organ që do të zgjidhë konfliktet dhe mosmarrëveshjet në lidhje me zbatimin e këtij parimi. Të njëjtën gjë mund të themi edhe për parimin e garantimit të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, si dhe për shumicën e parimeve që qëndrojnë në themel të shtetit të së drejtës, të cilat nuk do të kishin asnjë vlerë praktike, sepse dihet që i vetmi vend ku qytetarët realizojnë mbrojtjen e të drejtave të tyre, është pushteti gjyqësor⁶. Sipas nenit 7 të Kushtetutës, sistemi i qeverisjes bazohet në ndarjen dhe balancimin ndërmjet pushteteve. Ky parim do të thotë që ligjvënësi, ekzekutivi dhe gjyqësori janë të ndarë, efektivisht të pavarur dhe duhet të ketë një balancë midis tyre. Çdo institucion i një pushteti gëzon kompetencën sipas këtij qëllimi. Përmbajtja konkrete e kësaj kompetence varet nga fakti se cilit pushtet i përket ky institucion, nga vendi i tij midis institucioneve të tjera, nga raportet e fuqive të tij me ato të institucioneve të pushtetit shtetëror⁷. Në përputhje me detyrat që u ka ngarkuar Kushtetuta, secili prej tyre është i pajisur me pushtet të mjaftueshëm, gjë që i jep mundësinë të marrë vendime në mënyrë të lirë e të pavarur. Asnjë organ apo institucion tjetër, në përbërje ose jo të një prej tri pushteteve, nuk mund të ndërhyjë në trajtimin dhe zgjidhjen e çështjeve, që sipas rastit, do të përbënin objektin qendror të veprimtarisë së organeve apo institucioneve

⁶ Ibi, S *“Pushteti Gjyqësor në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë: Arritjet dhe perspektiva”*, Konferencë Shkencore, Korçë, 2009, www.soros.al/Referatet.doc.

⁷ Omari, L *“Ndarja e pushteteve dhe pavarësia e institucioneve kushtetuese”*, Tiranë 2011

të tjera kushtetuese⁸. Pushteti gjyqësor, sipas nenit 135 të Kushtetutës, ushtrohet nga Gjykata e Lartë, si dhe nga gjykatat e apelit dhe gjykatat e rrethit. Gjykatat kanë të drejtën ekskluzive për funksionin e dhënies së drejtësisë. Ky funksion i gjykatave përcakton vendin e gjyqësorit në sistemin e institucioneve të pushtetit shtetëror dhe statusin e gjyqtarëve. Në nenin 145/1 parashikohet se: *“Gjyqtarët janë të pavarur dhe u nënshtrohen vetëm Kushtetutës dhe ligjeve”*. Pavarësia e gjyqtarëve dhe gjykatave është një nga parimet themelore të shtetit demokratik. Roli i gjyqtarit dhe gjykatave në një shtet të tillë është, që ndërsa ushtrojnë funksionin e drejtësisë, ata duhet të sigurojnë zbatimin e normave të shprehura në Kushtetutë, të ligjeve dhe të akteve të tjera ligjore, të garantojnë shtetin e së drejtës dhe të mbrojnë të drejtat dhe liritë e njeriut. Pavarësia e gjyqtarëve dhe gjykatave nuk është një qëllim në vetvete. Respektimi i këtij parimi është një kusht i nevojshëm për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut. Në paragrafin e dytë të nenit 42 të Kushtetutës parashikohet se: *“Kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe të interesave të tij kushtetuese dhe ligjore, ose në rastin e akuzave të ngritura kundër tij, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj”*. Në këtë kuptim, kjo pavarësi nuk është një privilegj, por një nga detyrat themelore të gjyqtarëve dhe të gjykatës, që rrjedh nga të drejtat e njeriut për të pasur një arbitër të paanshëm në një konflikt, të garantuar nga Kushtetuta. Garantimi i një standardi të tillë përbën dhe kriterin orientues për të vlerësuar pavarësinë e gjyqtarëve dhe të gjykatave. Parimi i pavarësisë, i deklaruar në disa dispozita të Kushtetutës kërkon, në radhë të parë, që gjyqtarët dhe gjykatat, ndërsa japin drejtësi, t’u nënshtrohen vetëm Kushtetutës dhe ligjeve. Ata duhet të jenë të paanshëm dhe objektivë në gjykimin e çështjeve⁹. Pavarësia e gjyqësorit ka dy komponentë realë të saj që janë: paanshmëria dhe pavarësia e gjyqtarit dhe e gjykatës. Paanshmëria i referohet një qëndrimi subjektiv të gjyqtarit në lidhje me çështjen dhe me palët pjesëmarrëse në të, ndërsa pavarësia, e cila duhet të bazohet në ekzistencën e disa kushteve dhe të garancive objektive nënkupton jo vetëm një qëndrim të caktuar ndaj ushtrimit të funksionit gjyqësor, por dhe një pozitë ose marrëdhënie në raport me të tjerët, veçanërisht me pushtetin ekzekutiv¹⁰.

3. Koncepti i imunitetit të gjyqtarëve në Shqipëri

Ideja themelore e çdo shteti që bazohet në shtetin e së drejtës është barazia përpara ligjit. Kjo barazi, në radhë të parë do të thotë, përgjegjshmëria e të gjitha pushteteve ndaj ligjit. Në këtë kuptim edhe pse imuniteti është përcaktuar si privilegji i autoriteteve të larta për të mos dhënë llogari sipas ligjit përbën një

⁸ Shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.19, datë 03.05.2007

⁹ Shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.19, datë 03.05.2007

¹⁰ Shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.14, datë 22.05.2006

përrjashtim ndaj parimit të barazisë përpara ligjit në një shtet kushtetues dhe përligjet vetëm për të garantuar pavarësinë e këtyre autoriteteve, si garanci e vetë demokracisë. Në këtë mënyrë, imuniteti nevojitet si garanci kundër keqpërdorimit të pushtetit të pavarur të gjyqësorit që synon reduktimin e lirisë kushtetuese të institucioneve të tjera shtetërore ose të një gjyqtari. Dukshëm, nevoja për këto garanci është në lidhje të drejtpërdrejtë me nivelin e pavarësisë dhe asnjansisë të pushtetit gjyqësor në çdo shtet. Sa më i lartë të jetë profesionalizmi, aq më e vogël është shtrirja e nevojës për imunitet nga autoritetet e pavarura¹¹. Por nga njëra anë imuniteti i gjyqtarëve shihet si një lloj përrjashtimi nga ndëshkimi dhe nga ana tjetër mund të bëhet mburojë për të mbrojtur praktika korruptive. Në lidhje me imunitetin raportet e ndryshme ndërkombëtare, në shumë vende, shprehen se zyrtarë të lartë shtetërorë mbrohen nga imuniteti aq shumë sa shpesh ky imunitet, kërkohet prej tyre thjesht për të shmangur ndjekjen ligjore¹². Në këtë kuptim lind nevoja për të gjetur një ekuilibër të duhur ndërmjet nevojës për mbrojtje të pavarësisë së aktorëve kushtetues dhe nevojës për kontroll ligjor të të gjitha pushteteve të ushtruara në mënyrë të padiskutueshme brenda shtetit¹³. Në kuadër të angazhimeve të saja në arenën ndërkombëtare Shqipëria ka nënshkruar dhe ratifikuar disa dokumente ndërkombëtare që i dedikohen luftës kundër korrupsionit. Një dokument i këtij lloji i rëndësishëm është Konventa e Kombeve të Bashkuara kundër Korrupsionit¹⁴. Konventa i kërkon direkt shteteve anëtare të marrin masa në lidhje me gjyqësorin dhe prokurorinë. Në nene të tjera të kësaj Konvente, Shteteve Anëtare u kërkohet të gjejnë një ekuilibër ndërmjet imunitetit dhe mundësisë për hetim dhe ndjekje të efektshme. Imuniteti i gjyqtarëve është një çështje shumë e rëndësishme, por shumë delikate gjithashtu. Në lidhje me të Gjykata e Lartë përcakton se *“imuniteti nuk është një garanci personale, por një mjet kushtetues për të siguruar funksionimin normal të institucioneve Kushtetuese”*¹⁵. Po kështu gjyqtarët duhet të gëzojnë imunitetin e tyre jo si mburojë personale ndaj korrupsionit, por si mbrojtje institucionale e pavarësisë së tyre. Kjo mbrojtje duhet të interpretohet si një garanci që jep shteti i së drejtës, jo për gjyqtarin, por për ruajtjen e bazave të shtetit të së drejtës, pavarësisë së drejtësisë dhe ndarjes së kompetencave¹⁶. Për vetë besimin që subjekti apo shoqëria u jep gjyqtarëve, ata nuk

¹¹ Sadushi S, “Rëndësia që paraqet procesi i përzgjedhjes së gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë dhe asaj Kushtetuese, si busull orientuese për praktikën gjyqësore dhe drejtësinë kushtetuese. A paraqitet i plotë kadri ligjor në këtë drejtim? Sfidat dhe realitetet”, Kumtesa dhe Konkluzione të Konferencës Shkencore, “Reforma Gjyqësore si një ndër 12 Prioritetet e sfidës së Integritetit të Shqipërisë në BE”, Tiranë, Korrik 2012, Fq 91

¹² Consolidation of the Justice system in Albania, Euralius, 2011

¹³ Po aty.

¹⁴ Ligj nr. 9492, datë 13.3.2006, “Për ratifikimin e Konventës së Kombeve të Bashkuara Kundër Korrupsionit”

¹⁵ Shih, Vendimin e Gjykatës së Lartë nr 6 të datës 14.9.2009

¹⁶ Zaganjori; Xh, Anastasi; A, Çani; E, “Shteti i së drejtës në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë”, Tiranë 2011

duhet të abuzojnë me pushtetin që u është dhënë, pra duhet të jenë personalisht përgjegjës për veprimet e tyre. Megjithatë vetë ligji për gjyqësorin bën një ndarje të përgjegjësive penale, civile apo disiplinore.

3.1. Imuniteti i Gjyqtareve të Gjykatës Lartë

Kuadri ligjor dhe kushtetues për çështjen e imunitetit të gjyqtarëve ka përjetuar shumë ndryshime. Gjatë viteve 90, imuniteti ka pasur një rregullim tjetër ligjor dhe kushtetues, të ndryshëm nga ai ekzistuesi. Kushtetuta e vitit 1998, në krahasim me ligjet e mëparshme kushtetuese, është me konkrete dhe fokusohet në mënyrë më të drejtpërdrejtë tek imuniteti. Dispozitat kushtetuese dhe ligjet organike të nxjerra në bazë dhe në funksion të saj parashikojnë se: “*Gjyqtari i Gjykatës së Lartë mund të ndiqet penalisht vetëm me miratimin e kuvendit, kurse gjyqtarët e tjerë mund të ndiqen penalisht vetëm me miratim të Këshillit të Lartë të Drejtësisë*”. Sipas këtyre parashikimeve arrestimi apo kontrolli i gjyqtarëve mund të bëhet vetëm kur janë kushtet e flagrancës, si në kryerje e sipër të krimit, menjëherë pas kryerjes, ose kur është kapur me sende e prova që derivojnë nga vepra penale. Në të gjitha rastet e tjera ndjekja penale e gjyqtarëve kërkon domosdoshmërisht autorizim Këshilli i Lartë i Drejtësisë. Qëllimi i ligjvënësit në dhënien e kësaj garancie gjyqtarëve nuk ka qenë thjesht dhe vetëm dhënia e një “privilegji”, por ka qenë shumë më i gjerë se kaq e pikërisht krijimi i një lloj mbrojtjeje për shkak të vështirësisë të detyrës që ushtrojnë këta zyrtarë ose i një lloj pavarësie në ushtrimin qetësisht të detyrës së tyre¹⁷. Neni 137, pikat 3 dhe 4 të Kushtetutës japin një koncept me të drejtpërdrejtë të imunitetit. Ato parashikojnë procedurën që duhet ndjekur në rastin e heqjes së imunitetit. Ato parashikojnë gjithashtu subjektet që janë përfshirë në procedura ose raste të heqjes së imunitetit. Në përfundim, ato parashikojnë procedura në raste të flagrancës. Në të njëjtën kohë, praktika në Shqipëri tregon që zakonisht imuniteti procedural paraqitet si pamundësi e prokurorit ose oficerit të policisë gjyqësore për të kryer veprime të cilat edhe pse të përkohshme, mund të prekin lirinë ose privatësinë në fazën e hetimit paraprak. Kushtetuta nuk ka parashikuar rastet e shkarkimit dhe as rastet e mbarimit para kohe të mandatit. Ajo është mjaftuar duke u shprehur vetëm për imunitetin e tyre nga ndjekja penale, pa vënë kritere të posaçme për sa i përket palëvizshmërisë në detyrë. Megjithatë, Kushtetuta, u ka krijuar këtyre organeve mundësitë e ushtrimit të funksioneve të tyre. Mbrojtjen e pavarësisë në kryerjen e detyrave për disa organe kushtetuese, Kushtetuta e shikon tek nënshtrimi vetëm ndaj saj e ligjeve, ndërsa garancitë për palëvizshmërinë në detyrë si element të pavarësisë, Kushtetuta i sheh jo vetëm tek përcaktimi i rasteve për shkarkim dhe rasteve për mbarimin para kohe të mandatit, por edhe tek mjetet e tjera juridike e kushtetuese siç janë: miratimi i ligjeve për

¹⁷ Belishta, A, “Roli dhe Rëndësia e Pushtetit Gjyqësor parë në Këndvështrimin e Kushtetutës Shqiptare”, Sistemi Kushtetues dhe sfidat e tij, Konferencë Shkencore, Korçë, 2009, www.soros.al/Referatet.doc.

organizimin e funksionimit e institucioneve me një shumicë të cilësuar prej 3/5 të deputetëve, përcaktimi i kuorumit të nevojshëm për nismën për shkarkim si dhe kuorumit të nevojshëm për miratimin e shkarkimit të tyre¹⁸.

4. Standardet Kushtetuese për Pavarësinë dhe Përgjegjësinë e Gjyqtarëve dhe të Gjykatave

Përgjegjësia dhe të llogaridhënia e gjyqtarëve janë parime të sanksionuara në nenet 7, 42/2 dhe 145/1/3 të Kushtetutës. Gjykata kushtetuese në vendimin Nr. 11, datë 02.04.2008, shprehet se pavarësia dhe paanësia e gjyqtarit nuk ruhen duke eliminuar sistemin e kontrollit, por duke forcuar mekanizmat garantues të ngarkuar të japin vlerësim objektiv. Në vendimin e saj ajo shprehet në lidhje me përgjegjësinë penale se gjyqtarët nuk janë kategori që nuk mund të merren në përgjegjësi penale për veprime që kryhen gjatë ushtrimit të detyrës. Mundësia e ndjekjes penale të gjyqtarit parashikohet nga neni 137 i Kushtetutës për anëtarët e Gjykatës së Lartë, gjykatave të apelit dhe gjykatave të rrethit, ndërsa procedura e ndjekjes penale të gjyqtarit Kushtetues parashikohet nga neni 126 i Kushtetutës. Në lidhje me imunitetin ndaj përgjegjësisë penale të gjyqtarëve të zakonshëm ata nuk kanë imunitet për sa i përket akteve të dhëna në ushtrim të detyrës së tyre. Kushtetuta nuk e parashikon këtë dhe është legjislacioni dhe zgjedhja e legjislatorit që përcakton se cila do të jetë përmasa e kësaj përgjegjësie¹⁹. Sipas nenit 42/2 e kushtetutës gjyqtarit i krijohet mundësia të gjykohej sipas të gjitha garancive kushtetuese dhe procedurale. Megjithatë ndjekja penale ndaj një gjyqtari nuk mund të fillojë pa miratimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë apo Gjykatës Kushtetuese, sipas rastit²⁰. Këto organe kanë pavarësi të mjaftueshme për të vlerësuar paraprakisht faktet, provat ose të dhënat mbi besueshmërinë e tyre.

Kushtetuta e ndalon ndërhyrjen në veprimtarinë e gjykatave dhe gjyqtarëve. Në paragrafin e tretë të nenit 145 të saj parashikohet: “*Ndërhyrja në veprimtarinë e gjykatave ose të gjyqtarëve pas-sjell përgjegjësi sipas ligjit*”. Pavarësia procedurale e gjyqtarit është një kusht i nevojshëm për një shqyrtim të pavarur dhe të paanshëm të çështjes. Kjo normë e Kushtetutës ngarkon institucionet dhe pushtetet e tjera me detyrën kushtetuese që të respektojnë pavarësinë e gjykatave. Është për t’u theksuar, se pavarësia e gjyqtarëve dhe e gjykatave në dhënien e drejtësisë, e garantuar nga Kushtetuta, duhet të mbrohet dhe të mos cenohet nga ligjet dhe aktet e tjera ligjore. Për rregullimin e marrëdhënieve të lidhura me përgjegjësinë penale, ligjvënësi gëzon një diskrecion të gjerë. Sidoqoftë, ky diskrecion i ligjvënësit është i kufizuar nga parimet dhe normat e Kushtetutës. Gjykata është shprehur se

¹⁸ Vendim i Gjykatës Kushtetuese, nr, 212, datë 29.10.2002.

¹⁹ Vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr. 11, datë 02.04.2008

²⁰ Neni 137 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë

Këshilli i Lartë i Drejtësisë ka detyrën për të “qeverisur” gjyqësorin dhe, sipas nenit 147 të Kushtetutës, është organi kushtetues i pozicionuar në majën e piramidës organizative të pushtetit gjyqësor. Për të realizuar vetëqeverisjen e gjyqësorit, Këshilli i Lartë i Drejtësisë përbëhet në shumicën e tij nga gjyqtarë, të cilët, duke ushtruar funksionet e tyre si të tillë, realizojnë lidhjen me korpusin gjyqësor. Frymën e vetëqeverisjes në Këshillin e Lartë të Drejtësisë, kushtetutëbërësi e ka përfshirë me qëllimin për ta bërë gjykatën të pavarur nga ndërhyrjet e çdo pushteti tjetër²¹. Statusi ligjor i gjyqtarëve dhe i gjykatave duhet gjithashtu t’i shërbejë garancisë së pavarësisë së tyre. Vlerësimi i sistemit të garancive dhe pavarësia e gjyqtarëve dhe gjykatave janë ngushtësisht të ndërlidhura ndërmjet tyre. Garancitë kushtetuese për statusin e gjyqtarit lidhen me emërimin, paprekshmërinë dhe palëvizshmërinë e tyre nga detyra pa shkaqe të përligjura, me mos ndjekjen e tyre penalisht dhe disiplinarisht pa vendim të motivuar të Këshillit të Lartë të Drejtësisë, si dhe me garancitë financiare²². Gjykata çmon, se sistemi i garancive të pavarësisë së gjyqtarëve dhe të gjykatave nuk krijon ndonjë parakusht mbi bazën e të cilit gjyqtari mund t’i shmanget përmbushjes së detyrave të tij në mënyrë të plotë, të shqyrtojë çështjet në një mënyrë të papërshtatshme, të veprojë në mënyrë jo etike me personat që marrin pjesë në çështje, të shkelë të drejtat e njeriut dhe dinjitetin, etj.. Gjyqtarët duhet të mbrojnë nderin dhe prestigjin e detyrës së tyre. Për rrjedhojë, sistemi i vetëqeverisjes së gjyqësorit duhet të sigurojë që gjyqtarët t’i kryejnë detyrat e tyre në mënyrë korrekte, me qëllim që çdo veprim joligjor ose jo etik të vlerësohet në mënyrë të përshtatshme²³. Rrjedhoja më e rëndësishme e parimit të pavarësisë së gjyqtarëve është mos përgjegjësia për vendimet që japin sipas bindjes së tyre, mbështetur në Kushtetutë dhe në ligje. Megjithatë, pasoja e pushtetit dhe besimi që shoqëria i jep gjyqtarëve është e tillë që duhet të ketë disa mënyra për t’i mbajtur gjyqtarët përgjegjës, përfshi edhe largimin nga detyra, në rast të shkeljeve që justifikojnë këtë veprim. Për shkelje të funksioneve të tyre gjyqtarët mund të mbajnë përgjegjësi disiplinore dhe penale. Bazuar në nenin 147 të Kushtetutës, gjyqtarët shkarkohen nga detyra nga Këshilli i Lartë i Drejtësisë për kryerjen e një krimi, për paaftësi mendore a fizike, për akte e sjellje që diskreditojnë rëndë pozitën dhe figurën e gjyqtarit ose për pamjaftueshmëri profesionale. Sjellja e një gjyqtari lidhur me veprimtarinë e tij, për detyrat e tij funksionale, si dhe për veprimtarinë e tij jashtë detyrës, nuk duhet të krijojë dyshime për pavarësinë dhe paanshmërinë e tij. Gjykata çmon se në vendimmarrje, gjyqtarët duhet të jenë të pavarur dhe të aftë të veprojnë pa ndikim të papërshtatshëm, presione, kërcënime ose ndërhyrje, të drejtpërdrejta ose jo, nga kushdo dhe për çfarëdo arsye. Gjykata është shprehur, se pushteti gjyqësor ushtrohet i shkallëzuar sipas parimit të kontrollit të vendimeve gjyqësore të gjykatave më të ulëta, nga gjykatat më të

²¹ Shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.14, datë 22.05.2006

²² Shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.11, datë 27.05.2004

²³ Vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr. 11, datë 02.04.2008

larta. Vendimet gjyqësore kontrollohen vetëm nga gjykata më e lartë dhe asnjë organ tjetër nuk mund të vlerësojë ligjshmërinë dhe besueshmërinë e vendimeve gjyqësore, për sa kohë ato nuk janë ndryshuar ose prishur nga një gjykatë më e lartë²⁴. Gjykata çmon, se mundësia e fillimit të ndjekjes penale ndaj një gjyqtari për dhënien e një vendimi përfundimtar, ndërkohë që vendimi mund të shqyrtohet nga një gjykatë më e lartë, krijon një presion të papërshtatshëm mbi këtë të fundit, çka mund të cenojë dhënien e drejtësisë.

Në lidhje me imunitetin standardet kushtetuese të pavarësisë së gjyqësorit përcaktojnë disa elementë të qenësishëm ndër të cilët, pavarësia funksionale e organeve dhe institucioneve kushtetuese lidhet ngushtësisht me përmbajtjen e veprimtarisë që këta realizojnë. Duhet ritheksuar, se parimi i prezumimit të paanshmërisë së gjyqtarit pasqyron një element të rëndësishëm të shtetit të së drejtës, që do të thotë, se vendimet e gjykatave duhet të jenë përfundimtare dhe të detyrueshme me përjashtim kur shfuqizohen nga një gjykatë më e lartë në bazë të parregullsisë ose të qenurit të padrejta. Nëse një vendim është objektivisht i pabazuar në ligj dhe fakte, ai mund të rishikohet nga një gjykatë më e lartë ose gjyqtari mund të mbajë përgjegjësi disiplinore sipas procedurave përkatëse. Gjyqtari që jep një vendim gjyqësor për interes ose për shkaqe të dobëta, nuk shmanget nga përgjegjësia penale. Në këtë rast, Kodi Penal parashikon vepra të tjera penale të cilat mund të kryhen nga një gjyqtar, si p.sh. “Shpërdorimi i detyrës” i parashikuar në nenin 248, dhe “Korrupsioni” i cili parashikohet në nenin 319/a.

5. Kuadri Ligjor pas miratimit të projektligjit “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin Nr. 8588, datë 15.03.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë

Projektligji i miratuar, synon së pari, plotësimin e kuadrit ligjor për krijimin e Kolegjit Administrativ pranë Gjykatës së Lartë, rritjen e numrit të anëtarëve të Gjykatës së Lartë dhe përcaktimin e kushteve dhe kriterëve për zgjedhjen e gjyqtarëve²⁵. Projektligji i miratuar synon gjithashtu , përcaktimin e procedurave të qarta për përzgjedhjen e anëtarëve të Gjykatës së Lartë, me qëllim rritjen e transparencës në emërimin e gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë si dhe përcaktimin e kompetencave të Kolegjeve të Gjykatës së Lartë. Ndryshimet e sjella plotësojnë kërkesat për të pasur edhe në shkallë të tretë një trupë gjyqësore të specializuar në gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative, që do të ndikojë drejtpërdrejt në rritjen e cilësisë dhe në ekonomizimin e kohës në gjykim nga njëra anë, dhe në unifikimin e praktikës gjyqësore nga ana tjetër. Ndryshimet e fundit në ligjin “Për

²⁴ Shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese, nr.11, datë 27.05.2004

²⁵ Republika e Shqipërisë, Komisioni për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut, dokument parlamentar, procesverbal i datës 17.07.2012, ora 09:10

organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë“ parashikojnë një rritje numrit të gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë, nga 17 që ka aktualisht, në 19 anëtarë²⁶. Kjo gjë do të mundësojë organizimin e Gjykatës në tri kolege²⁷. Në nenin 2 të projektligjit të miratuar parashikohen kushtet dhe kriteret për zgjedhjen e gjyqtarëve. Lidhur me përcaktimin e procedurave për përzgjedhjen e anëtarëve të Gjykatës së Lartë, neni 3 parashikon procedurat e emërimit të gjyqtarit të Gjykatës së Lartë. Qëllimi i këtij ndryshimi është që të garantohet transparenca në çdo hallkë të procesit të përzgjedhjes së gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë. Në të njëjtën kohë ky nen parashikon edhe mënyrën e vënies në funksion të mekanizmit të përzgjedhjes para përfundimit të mandatit të gjyqtarit, me qëllim plotësimin në kohë të vendit vakant të krijuar. Në lidhje me imunitetin e gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë, neni 137 i Kushtetutës mundëson që ata të ndiqen vetëm me miratimin e parlamentit. Arsyeja e kësaj lidhjeje me parlamentin është sistemi shqiptar i emërimeve. Në nenin 4 parashikohet procesi i bashkëpunimit të Presidentit dhe Kuvendit, me qëllim përcaktimin e kriterëve specifike për përzgjedhjen e anëtarëve të Gjykatës së Lartë, që të sigurohet një përbërje sa më cilësore në këtë gjykatë. Kjo dispozitë e shtuar në ligjin “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë” pasqyron detyrimin kushtetues që buron nga vendimi Nr. 24, datë 09.06.2011 i Gjykatës Kushtetuese i cili siguron një dialog luajal mes dy organeve të ngarkuara nga Kushtetuta për emërimin e gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë, me qëllim përcaktimin e kriterëve specifike që duhet të ketë anëtari i Gjykatës së Lartë²⁸.

Përfundime

Për herë të parë koncepti i imunitetit u parashikua nga “Ligji kushtetues Nr. 7561 datë 29.04.1992 “Për disa ndryshime e plotësime në ligjin Nr. 7491 datë 29.04.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”. Kushtetuta e re e miratuar me ligjin Nr.8417, datë 21.10.1998 parashikoi në mënyrë specifike imunitetin e gjyqtarëve. Neni 137, pikat 3 dhe 4 të Kushtetutës përcaktojnë se: *“Gjyqtarët e tjerë mund të ndiqen penalisht vetëm me miratim të Këshillit të Lartë të Drejtësisë. Gjyqtari mund të ndalohet ose të arrestohet, vetëm në qoftë se, kapet në kryerje e sipër të një krimi ose menjëherë pas kryerjes së tij. Organi kompetent njofton menjëherë Këshillin e Lartë të Drejtësisë. Në qoftë se Këshilli i Lartë i Drejtësisë nuk jep pëlqimin brenda 24 orëve për dërgimin në gjykatë të gjyqtarit të arrestuar, organi kompetent është i detyruar ta lirojë atë”*. Pavarësia e pushtetit gjyqësor përbën një nga kushtet bazë për ekzistencën e

²⁶ Neni 1. i Ligjit nr.8588, datë 15.3.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë” (i ndryshuar)

²⁷ Po aty neni 10

²⁸ Republika e Shqipërisë, Komisioni për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut, dokument parlamentar, procesverbal i datës 17.07.2012, ora 09:10

shtetit të së drejtës, si dhe është mjeti i vetëm që garanton mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut dhe zhvillimin e personalitetit të plotë të tij. Për këtë arsye, pavarësia e gjyqësorit, nuk duhet shikuar si një privilegj apo si një e drejtë që u jepet gjyqtarëve gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre, por duhet shikuar si një detyrim kushtetues dhe si një e drejtë që kanë qytetarët përballë shtetit.

Në këtë kuptim Pavarësia e gjyqtarëve dhe gjykatave nuk është një qëllim në vetvete. Pavarësia e gjyqësorit ka dy komponentë realë të saj që janë: paanshmëria dhe pavarësia e gjyqtarit dhe e gjykatës

Pavarësisht se imuniteti është përcaktuar si privilegji i autoriteteve të larta për të mos dhënë llogari sipas ligjit, kjo padyshim që përbën një përjashtim ndaj parimit të barazisë përpara ligjit në një shtet kushtetues dhe për ligjet vetëm për të garantuar pavarësinë e këtyre autoriteteve, si garanci e vetë demokracisë. Në këtë mënyrë, imuniteti nevojitet si garanci kundër keqpërdorimit të pushtetit të pavarur të gjyqësorit që synon reduktimin e lirisë kushtetuese të institucioneve të tjera shtetërore ose të një gjyqtari. Dukshëm, nevoja për këto garanci është në lidhje të drejtpërdrejtë me nivelin e pavarësisë dhe asnjësisë të pushtetit gjyqësor në çdo shtet. Në këtë kuptim sa më i lartë të jetë profesionalizmi, aq më e vogël është shtrirja e nevojës për imunitet nga autoritetet e pavarura. Por nga njëra anë, imuniteti i gjyqtarëve shihet si një lloj përjashtimi nga ndëshkimi dhe nga ana tjetër mund të bëhet mburojë për të mbrojtur praktika korruptive. Në lidhje me imunitetin raportet e ndryshme ndërkombëtare, në shumë vende, shprehen se zyrtarë të lartë shtetërorë mbrohen nga imuniteti aq shumë sa shpesh, ky imunitet kërkohet prej tyre thjesht për të shmangur ndjekjen ligjore. Parë nga ky këndvështrim në mënyrë të padiskutueshme lind nevoja për të gjetur një ekuilibër të duhur ndërmjet nevojës për mbrojtje të pavarësisë së aktorëve kushtetues dhe nevojës për kontroll ligjor të të gjitha pushteteve të ushtruara brenda shtetit.

Për sa i përket imunitetit të gjyqtarëve ajo përbën një çështje shumë të rëndësishme, por edhe shumë delikate gjithashtu. Në lidhje me të Gjykata e Lartë përcakton se *“imuniteti nuk është një garanci personale, por një mjet kushtetues për të siguruar funksionimin normal të institucioneve Kushtetuese”*. Po kështu gjyqtarët duhet të gëzojnë imunitetin e tyre jo si mburojë personale ndaj korrupsionit, por si mbrojtje institucionale e pavarësisë së tyre. Kjo mbrojtje duhet të interpretohet si një garanci që jep shteti i së drejtës, jo për gjyqtarin, por për ruajtjen e bazave të shtetit të së drejtës, pavarësisë së drejtësisë dhe ndarjes së kompetencave. Për vetë besimin që subjekti apo shoqëria u jep gjyqtarëve, ata nuk duhet të abuzojnë me pushtetin që u është dhënë, pra duhet të jenë personalisht përgjegjës për veprimet e tyre. Megjithatë vetë ligji për gjyqësorin bën një ndarje të përgjegjësisë penale, civile apo disiplinore. Megjithatë Kushtetuta e vitit 1998, në krahasim me ligjet e mëparshme kushtetuese, është me konkrete dhe fokusohet në mënyrë më të drejtpërdrejtë tek imuniteti. Dispozitat kushtetuese dhe ligjet organike të nxjerra në bazë dhe në funksion të saj parashikojnë se: “Gjyqtari i Gjykatës së Lartë mund

të ndiqet penalisht vetëm me miratimin e kuvendit, kurse gjyqtarët e tjerë mund të ndiqen penalisht vetëm me miratim të Këshillit të Lartë të Drejtësisë”. Sipas këtyre parashikimeve arrestimi apo kontrolli i gjyqtarëve mund të bëhet vetëm kur janë kushtet e flagrancës, si në kryerje e sipër të krimit, menjëherë pas kryerjes, ose kur është kapur me sende e prova që derivojnë nga vepra penale. Në të gjitha rastet e tjera ndjekja penale e gjyqtarëve kërkon domosdoshmërisht autorizim nga Këshilli i Lartë i Drejtësisë.

Në lidhje me imunitetin ndaj përgjegjësisë penale të gjyqtarëve të zakonshëm ata nuk kanë imunitet për sa i përket akteve të dhëna në ushtrim të detyrës së tyre. Kushtetuta nuk e parashikon këtë dhe është legjislacioni dhe zgjedhja e legjislatorit që përcakton, se cila do të jetë përmasa e kësaj përgjegjësie . Sipas nenit 42/2 e kushtetutës gjyqtarit i krijohet mundësia të gjykohej sipas të gjitha garancive kushtetuese dhe procedurale. Megjithatë ndjekja penale ndaj një gjyqtari nuk mund të fillojë pa miratimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë apo Gjykatës Kushtetuese, sipas rastit. Këto organe kanë pavarësi të mjaftueshme për të vlerësuar paraprakisht faktet, provat ose të dhënat mbi besueshmërinë e tyre. Ndërsa për sa i përket pavarësisë procedurale, Kushtetuta e ndalon ndërhyrjen në veprimtarinë e gjykatave dhe gjyqtarëve. Në paragrafin e tretë të nenit 145 të saj parashikohet: *“Ndërhyrja në veprimtarinë e gjykatave ose të gjyqtarëve pas-sjell përgjegjësi sipas ligjit”*. Pavarësia procedurale e gjyqtarit është një kusht i nevojshëm për një shqyrtim të pavarur dhe të paanshëm të çështjes. Kjo normë e Kushtetutës ngarkon institucionet dhe pushtetet e tjera me detyrën kushtetuese që të respektojnë pavarësinë e gjykatave. Garancitë kushtetuese për statusin e gjyqtarit lidhen me emërimin, paprekshmërinë dhe palëvizshmërinë e tyre nga detyra pa shkaqe të përligjura, me mos ndjekjen e tyre penalisht dhe disiplinarisht pa vendim të motivuar nga Këshilli i Lartë i Drejtësisë, si dhe me garancitë financiare. Gjykata Kushtetuese çmon, se mundësia e fillimit të ndjekjes penale ndaj një gjyqtari për dhënien e një vendimi përfundimtar, ndërkohë që vendimi mund të shqyrtohet nga një gjykatë më e lartë, krijon një presion të papërshtatshëm mbi këtë të fundit, çka mund të cenojë dhënien e drejtësisë.

Në lidhje me imunitetin standardet kushtetuese të pavarësisë së gjyqësorit përcaktojnë disa elementë të qenësishëm ndër të cilët, pavarësia funksionale e organeve dhe institucioneve kushtetuese lidhet ngushtësisht me përmbajtjen e veprimtarisë që këta realizojnë. Duhet ritheksuar, se parimi i prezumimit të paanshmërisë së gjyqtarit pasqyron një element të rëndësishëm të shtetit të së drejtës, që do të thotë, se vendimet e gjykatave duhet të jenë përfundimtare dhe të detyrueshme me përjashtim kur shfuqizohen nga një gjykatë më e lartë, në bazë të parregullsisë ose të qenurit të padrejta. Nëse një vendim është objektivisht i pabazuar në ligj dhe fakte, ai mund të rishikohet nga një gjykatë më e lartë ose gjyqtari mund të mbajë përgjegjësi disiplinore sipas procedurave përkatëse. Gjyqtari që jep një vendim gjyqësor për interes ose për shkaqe të dobëta nuk shmanget nga përgjegjësia penale.

Në lidhje me sa u thanë më sipër mendojmë se Heqja e imunitetit do ta ekspozonte gjerësisht pushtetin gjyqësor ndaj risqeve që cenojnë pavarësinë e tij nga ndërhyrja e pushteteve të tjera. Ndërsa kufizimi i imunitetit për veprat penale që lidhen me detyrën, mundet të krijojnë ekuilibrin e nevojshëm. Kur flasim për kufizim të imunitetit bashkohemi me mendimin, që për disa vepra penale, ose për një kategori të caktuar të veprave penale, siç është korrupsioni dhe shpërdorimi i detyrës, ndjekja penale ndaj gjyqtarëve të mund të fillojë pa qenë nevoja për autorizimin paraprak të Këshillit të Lartë të Drejtësisë. Kjo do të thotë që autoritetet proceduese, të kenë mundësi të kryejnë veprime hetimore, me përjashtim të atyre veprimeve që cenojnë lirinë e gjyqtarit dhe paprekshmërinë e banesës.

Bibliografia

- Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë 1998
Ligj Nr.8137, datë 31.7.1996, “Për ratifikimin e Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore”.
Ligj, Nr.7895, datë 27.1.1995, Kodi penal i Republikës së Shqipërisë.
Ligj, Nr.7905, datë 21.3.1995, Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Shqipërisë
Ligj nr. 9877, datë 18.2.2008 për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë, (ndryshuar me vendimin nr. 20/2009 të Gjykatës Kushtetuese).
Ligj nr. 9492, datë 13.3.2006, “Për ratifikimin e Konventës së Kombeve të Bashkuara Kundër Korrupsionit”.
Ligji, Nr.8737, datë 12.2.2001 (ndryshuar me vendim të gjykatës kushtetuese nr. 25, date 13.02.2002) (ndryshuar me ligjin nr. 9102, date 10.07.2003), (ndryshuar me ligjin nr. 10051, date 29.12.2008) i azhurnuar “Për organizimin dhe funksionimin e prokurorisë në Republikën e Shqipërisë”.
Ligji nr. 8811 datë 17.5.2001 “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Lartë të Drejtësisë”.
Ligj, Nr. 8588, datë 15.3.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë”.
Ligji nr. 8265 datë 18.12.1997 “Për organizimin e drejtësisë në Republikën e Shqipërisë”.
Projektligj, Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.8588, datë 15.3.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë”.
Ligji kushtetues nr. 7561 datë 29.04.1992, “Për disa ndryshime e plotësime në ligjin nr 7491 datë 29.04.1991 “Për dispozitat kryesore kushtetuese”.
Vendimi nr. 24, datë 09.06.2011 i Gjykatës Kushtetuese
Vendimi nr. 6 të datës 14.9.2009 i Gjykatës së Lartë
Vendimi nr. 25 të vitit 2008i Gjykatës Kushtetuese
Vendimi nr. 11, datë 02.04.2008 i Gjykatës Kushtetuese
Vendimi nr.19, datë 03.05.2007 i Gjykatës Kushtetuese